

Ochrona użytkowych rozwiązań w branży meblarskiej

Choć w branży meblarskiej wygląd i estetyka produktów odgrywają często kluczową rolę przy podejmowaniu decyzji handlowych przez klientów, równie istotnym aspektem determinującym atrakcyjność mebli jest ich funkcjonalność. Niekiedy wynika ona z cech zewnętrznych produktu, często jednak związana jest z cechami użytkowymi konkretnego modelu produktu. Wykorzystane w meblach rozwiązania o charakterze użytkowym mają praktyczne znaczenie zarówno na etapie produkcji (np. sposób precyzyjnego cięcia płyt fornirowych), składania i montażu (np. system montowania półek nie wymagający użycia śrub), jak i finalnego korzystania przez odbiorców (np. system regulacji oparcia fotela, dotykowy system otwierania szafek kuchennych).

Tego typu rozwiązania o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci - podlegają ochronie na gruncie prawa własności przemysłowej, jako tzw. wzory użytkowe.

Przedsiębiorstwo, w ramach którego został opracowany wzór użytkowy, może uzyskać na niego ochronę, która zagwarantuje mu wyłączność w zakresie korzystania z takiego wzoru i sprzeciwiania się kopiowaniu innowacyjnych rozwiązań przez konkurentów. W celu uzyskania ochrony, konieczne jest złożenie w Urzędzie Patentowym RP, spełniającego wymogi formalne wniosku o udzielenie prawa ochronnego na wzór użytkowy. W trakcie procedury przed urzędem, sprawdzane jest, czy zgłoszony wzór użytkowy spełnia określone w przepisach warunki udzielenia ochrony, którymi są: nowość i użytkowy charakter. Wzór użytkowy jest uważany za nowy, jeżeli nie należy do stanu techniki. Stwierdzenie nowości wzoru użytkowego następuje przez porównanie zgłoszonego wzoru użytkowego z innymi, już znanymi rozwiązaniami i ocenę, czy w zgłoszonym wzorze występują nowe elementy, mające wpływ na użyteczność tego właśnie konkretnego rozwiązania. Użyteczność jest tutaj rozumiana jako cecha pozwalająca na osiągnięcie celu mającego praktyczne znaczenie przy wytwarzaniu, czy korzystaniu z chronionych przedmiotów. Nowość i użyteczność wzoru użytkowego powinny wynikać z zastrzeżeń patentowych, stanowiących najważniejszą część dokumentacji składanej do Urzędu Patentowego i stanowiącego podstawę udzielenia prawa ochronnego na wzór użytkowy.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

Należy pamiętać, że ochronie w charakterze wzoru użytkowego podlegają tylko te cechy rozwiązania, które są wskazane w zastrzeżeniu. Forma produktu utożsamiającego wzór (np. rozkładanego tapczanika) nie stanowi bezpośredniego przedmiotu ochrony, gdyż w przypadku wzoru użytkowego ochroną objęta jest co prawda konkretna postać produktu, ale według ściśle określonych parametrów wskazanych w zastrzeżeniu ochronnym.

Jeżeli atrakcyjnym i nowatorskim aspektem produktu, tym które przedsiębiorstwo chce chronić przed kopiowaniem przez konkurentów, jest ogólna postać wyrobu czy jego funkcje, właściwym przedmiotem ochrony jest ochrona wytworu jako wzoru przemysłowego, a nie wzoru użytkowego. Ochronie w charakterze wzoru przemysłowego w branży meblarskiej podlegać może nowa i mająca indywidualny charakter zewnętrzna postać produktu. Może ona być nadana przykładowo przez ergonomiczny kształt (np. wzór fotela biurowego), kolorystykę (np. wzór kolorowych frontów mebli dla dzieci), strukturę (np. wzór tkaniny obiciowej), materiał wytworu (np. wzór mebli ogrodowych z lekkiego tworzywa) lub jego ornamentację (np. wzór siedziska krzesła z kwiatowymi motywami). Podobnie jak wzory użytkowe, także wzory przemysłowe mogą być przedmiotem formalnej ochrony prawem z rejestracji wzoru przemysłowego, udzielanej przez Urząd Patentowy RP.

W niektórych wypadkach, innowacyjne użytkowe rozwiązania wykorzystywane przy produkcji mebli, czy stosowane w samych meblach, mogą być przedmiotem ochrony patentowej. Patenty są udzielane, bez względu na dziedzinę techniki na wynalazki, które są nowe w skali światowej, posiadają poziom wynalazczy (są nieoczywiste) i nadają się do przemysłowego zastosowania. Patent można uzyskać na urządzenie (np. urządzenie do precyzyjnej obróbki drewna), zastosowanie (np. zastosowanie nowego tworzywa ekologicznego do produkcji mebli), metodę (np. metoda bezśrubowego montowania elementów drewnianych).

Przedsiębiorstwo z branży meblarskiej, decydujące się na formalną ochronę użytkowych rozwiązań, musi się liczyć z koniecznością poniesienia kosztów, na które składają się: koszty przygotowania zgłoszenia, opłaty administracyjne pobierane przez Urząd Patentowy, koszty pomocy ze strony rzecznika patentowego. Należy mieć też świadomość, że procedura udzielenia prawa jest czasochłonna, a więc pełna ochrona nie jest natychmiastowa. Ponadto, ochrona udzielona w trybie rejestracji przez UP RP jest ograniczona terytorialnie i obejmuje tylko terytorium Polski. W przypadku, gdy przedsiębiorstwo chce uzyskać ochronę za granicą, musi to zrobić w stosownych trybach krajowych

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

lub międzynarodowych (np. trybie wspólnotowego wzoru przemysłowego, patentu europejskiego). Rejestracji za granicą można dokonać za pośrednictwem Urzędu Patentowego RP.

Pomimo tego, ochrona formalna rozwiązań o charakterze użytkowym jest z pewnością rekomendowaną strategią w zakresie własności intelektualnej przedsiębiorstw z branży meblarskiej. Prawo ochronne na wzór użytkowy, patent, czy prawo z rejestracji wzoru użytkowego dają przedsiębiorstwu monopol w zakresie rynkowej eksploatacji chronionego rozwiązania, a tym samym wzmacniają jego pozycję konkurencyjną. Wyłączność płynąca z uzyskania prawa obejmuje wytwarzanie, używanie, wprowadzanie do obrotu, oferowanie i importowanie produktów utożsamiających dane rozwiązanie, a także możliwość zbycia prawa lub udzielenia zainteresowanym podmiotom zgody (licencji) na korzystanie z prawa. W przypadku udzielenia odpłatnych licencji, przedsiębiorstwo uzyskuje dodatkowe zyski płynące z opłat licencyjnych. Wspomniane prawa, jako prawa majątkowe stanowią składnik przedsiębiorstwa i posiadają określoną wartość ekonomiczną, wpływającą na wartość całego przedsiębiorstwa.

Autor: dr Justyna Ożegalska – Trybalska

W ramach projektu zachęcamy do korzystania
z **bezpłatnych usług Wirtualnego Rzecznika Patentowego**
na www.marr.pl/rzecznik

Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego
ul. Kordylewskiego 11, 31-542 Kraków
Tel.: (12) 417 74 22, 617 66 21
Fax: (12) 617 66 66